

יתוס־מאב, היה ר' אלטר מילדות, ואמו, אשת־חיל, שילמה כל השנים שכר מיוחד, במסירות־נפש, למלמד מיוחד, תלמיד־חכם וירא־שמים, בכדי שידריך את הנער בנתיבות התורה והיראה. לעיניו הצופיות של רבינו, היתה המסירות העילאית הזו נהירה, גם בחדרי־חדריו שבפרימישלאן. בהגיע יום היכנסו של הנער למצוות, שילמה האם למלמד, תשלום מיוחד נוסף, למען אשר יואיל לנסוע עם הנער פרימישלאנה, להתברך מפי רבינו. הדבר היה כבר באותן שנים, של הסתגרות כמעט מוחלטת.

בהגיעם פרימישלאנה, המתין להם בככר העיר, מקום חניית עגלות־הנוסעים, משרת נוכרי, עוטה פרווה צחורה כשלג, אשר ניגש אליהם ואמר:

"הראבין, מזמין את הילד, לבוא לפניו לבדו!"

המלמד לא הורשה להיכנס, רק הילד לבדו, אשר צעד בעקבות המשרת, בחדרים האפלוליים שתריסיהם היו מוגפים, עד אשר הגיע אל חדרו של רבינו. כאשר נכנס אל הקודש פנימה, זכה להתברך בברכה מיוחדת מפי קודשו של רבינו. ברכה זו, נותרה חקוקה בעצמותיו, והיתה נוסכת בו להט קודש נשגב, עד יום מותו.

אוצר החכמה

בכל אותן שנים נעלות ונשגבות מבינת אדם, לא ישב רבינו על כסא, כי אם על חודה של מסגרת העץ שסביב למיטתו. לאחר הסתלקותו, בשעת ה"טהרה", נתגלה, כי בשר גופו הקדוש, היה פשוט חתוך ובקוע עד לעצמותיו, מרוב ישיבה זו במשך כמה־וכמה שנים — — —

מפרימישלאן — למיקולייב

באחד הימים, הודיע לפתע רבינו לבני־ביתו ולמקורביו, כי החליט, לעזוב את פרימישלאן ולעבור להתגורר בעיר מיקולייב. מסתבר, כי מחמת קירבתה הרבה לפרימישלאן, או מכל סיבה אחרת, לא היה הדבר כרוך ברשיון מיוחד מאת השלטונות, או שהשגת הרשיון לא כרוכה היתה בקושי מיוחד, כפי שכרוכים היו נסיונות העקירה הקודמים.

תדהמת המקורבים והמוגי בני פרימישלאן, היתה, כמובן, לאין־ערוך. אולם,

כל הנסיונות, להציל מפי רבינו, ולוא בדל של הסבר, להחלטה זו, עלו בתוהו. "טעם הכמוס", היה הפשר היחיד שניתן לה, לחידה, שעה שרבינו עמד והאיץ, כי ההחלטה תהיה עוברת לעשייתה.

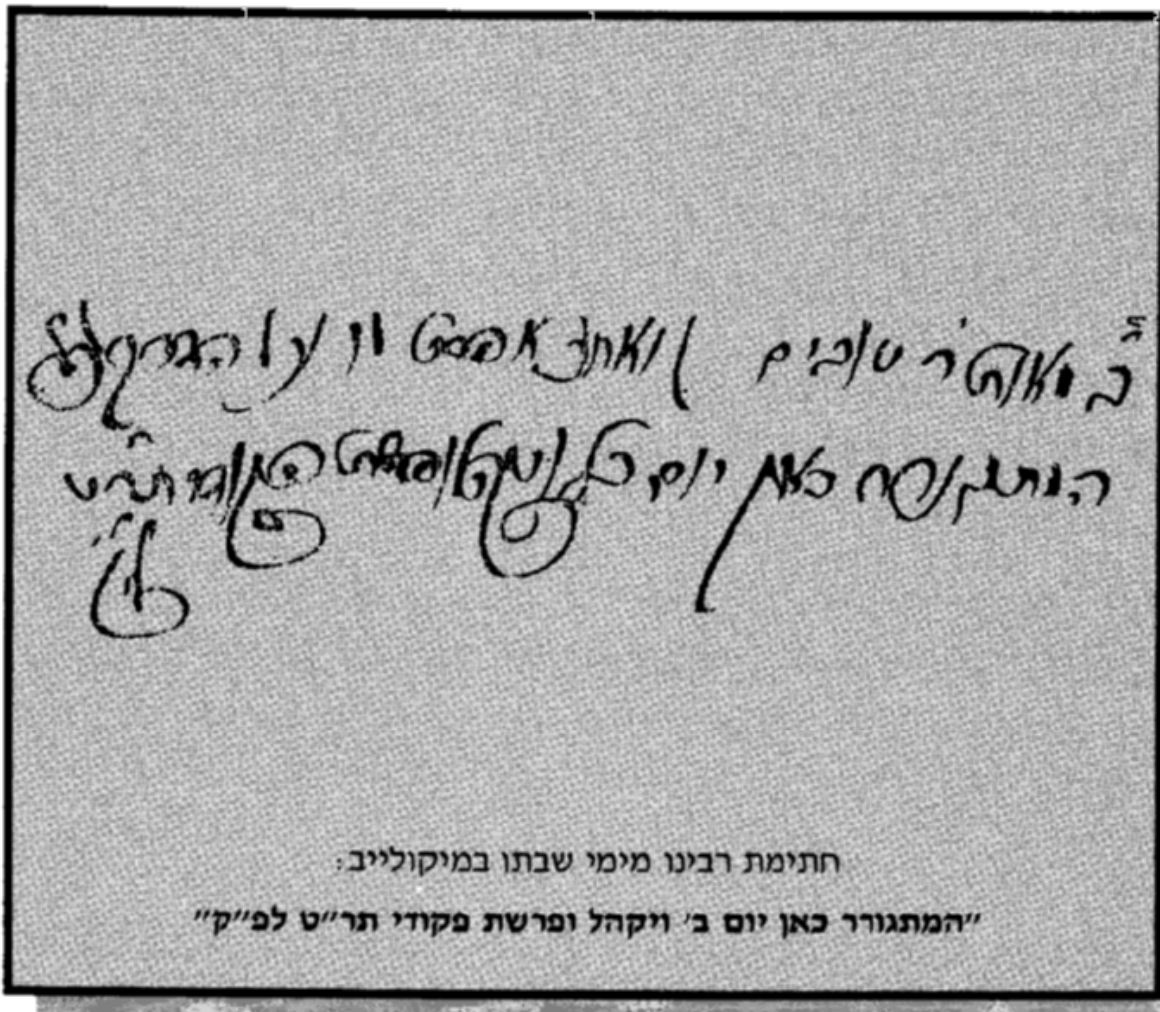
ובעוד פרימישלאן והגלילות סביב, נרעשים ונסערים מן הידיעה, שיגר רבינו אל בן-אחיו, הצדיק הקדוש, רבי בער'צי מנדבורנה, בקשה מיוחדת, כי יאות לעקור מעירו נדבורנה, ולבוא להשתקע במקומו בפרימישלאן. אל בקשה זו, צירף רבינו גם טעם ונימוק:

אוצר החכמה

אוצר החכמה

לאמיתו של דבר — הסביר רבינו — ראוי היה אחיו הבכור, רבי יצחק מקאלוש, לרשת את כס־ההנהגה בפרימישלאן, לאחר הסתלקות אביהם הקדוש, רבי ארון-לייב; אלא שהוא הקדים לעלות על כס־ההנהגה עוד בחיי אביהם, כאשר נקרא למלא את מקום דודם הקדוש, אחי-אביהם, רבי דוד מקאלוש — אשר נפטר בלא בנים, והורה בצוואתו למנות את בן-אחיו לממלא־מקומו. אמטו־להכי, נותר כס־ההנהגה בפרימישלאן, ירושה לרבינו, הבן־

אחיו 1234567

הצעיר. אולם, עתה, כאשר מתכוון הוא לעזוב את פרימישלאן, מגיע הכס לבנו של רבי יצחק — הלא הוא הרבי רבי בער'צי מנדבורנה.

אלא שלרבי בער'צי, היה "טעם כמוס" משלו, שלא לעזוב את נדבורנה — ונותרה לה, אפוא, פרימישלאן, עזובה ומיותרת. רבינו הוציא את מחשבתו מן הכח אל הפועל, ועקר למיקולייב. גם על האיגרות אשר יצאו מתחת ידו, באותן שנים אחרונות, מציין היה את מקום ישיבתו במיקולייב, מבלי להזכיר כלל את פרימישלאן.

מייאסר

טו"ר החכמה

1234567

חידה סתומה, מכבשוננו של עולם!

איש תשבי על שמו נקרא

חתנו של רבינו, הצדיק הקדוש, רבי חיים אברהם — אשר מילא לימים את מקום רבינו במיקולייב, ועל שמה נקרא ונתפרסם — סיפר פעם לצדיק הקדוש, רבי אברהם יעקב מסדיגורה, כי בעת שעקר רבינו מן העיר פרימישלאן וקבע את מושבו במיקולייב, העיירה הקטנה, פתח ואמר בחין-מליצתו:

1234567

"על אליהו הנביא נאמר (זמירות למוצאי-שבת): 'איש תשבי על שמו נקרא' — והלא נכון היה לומר 'שמו נקרא'? אמנם, הכוונה היא, כי לא אליהו הנביא נקרא בשם הישוב 'תשבי' — רק הישוב תשבי, מקום-מושבו, נקרא בשמו של אליהו! שכן, עד בואו של אליהו לאותו ישוב, לא ידע אף אחד מבאי עולם בקיומו ולא שמע את שמעו; רק בזכות השתקעותו של אליהו הנביא במקום, זכה המקום לפירסומו. הוא שהפייטן אומר: איש, אשר הישוב 'תשבי' — על שמו נקרא!..."

"אף אני כן!" — המשיך רבינו ואמר — "וכי מי מבאי עולם ידע עד כה בקיומה של מיקולייב? עתה, בזכותו של מאיר, יידעו כי ישנה עיירה בשם 'מיקולייב' על-פני תבל!" — — —

ונכתב בספר

באחד הימים, קרא רבינו לחתנו, רבי חיים אברהם ממיקולייב, והורה לו,

לקחת שבעים-ושניים קונטרסים של דפי-נייר חלקים, למוסרם לכורך, למען יכרכם יחדו כספר, ולהביאו אליו.

ברטט קודש, נכנס רבי חיים אברהם אל הקודש פנימה, כשה'ספר' המבוקש בידו, והכין את עצמו בסילודין, לרגע, בו יצווה, מן-הסתם, לכתוב מפי רבינו, סודות כמוסים, רזין-דרזין. אולם, להפתעתו המוחלטת, מסר לו רבינו מלוא השק 'פיתקאות' — אשר הכילו את שמותיהם ואת בקשותיהם של ישראל-קדושים — מאשר נתקבצו על שולחנו בעת האחרונה, מאת המשחרים לפתחו, וביקש הימנו, להקציב לו זמן מסויים בכל יום, כדי לשבת ולהעתיק את תוכן הפיתקאות המרובות אל תוך הספר.

"כמו כן" — גם לו רבינו — "מכאן ואילך, אשלח לך את הפיתקאות הנאספות אצלי, דבר יום ביומו, ואתה תעתיקן אל תוך הספר הזה אשר בידך!"

רבי חיים אברהם יצא מלפני רבינו בלב מלא תמיהה. ההוראה התמוהה והמוזרה, לא נתנה לו מנוח, וניקרה במוחו ללא הרף. בלילה ההוא, לא יכול היה לעצום את עיניו, ואף בעת שוכבו על משכבו, לא חדל מלהרהר במטלה הבלתי-מובנת שהוטלה עליו. בעודו מייגע את מוחו לפתרון התעלומה, ומנסה לשוא לחתור בערפל האופף אותה, נשמעו נקישות על דלת ביתו. על הסף ניצב שליח שלוח מאת רבינו, אשר הזמינו לבוא ולהופיע לפניו.

"סבור הייתי" — קידם רבינו את פניו — "כי בכל ביתי נאמן אתה — ואילו אתה, שוכב על משכבך ומהרהר אחר רבך!... הבה, אפוא, ואגלה לך את כוונתי, למען לא תייגע את מוחך לשוא! — — —

"הלא תבין, אברהמצ'י בני! הנה נא זקנתי, כוחי אינו עוד במותני כאשר בימי נעורי, ולא אוכל עוד לצאת ולבוא בתפילות ובתחנונים, למען כל יהודי ויהודי הפונה אלי, כאשר נוהג הייתי מימים-ימימה. לפיכך, בקשתי ממך לערוך לי בספר את כל הבקשות המובאות אלי בעת הזאת, שכן, בכוונתי, ליטול עמדי את הספר הלז לקברי, לאחר מלאות ימי ושנותי, למען אוכל לבדוק ולוודא, כי פניו של איש אחד מכל אלה, לא הושבו, חלילה, ריקם! והיה, אם אמצא בקשה אשר לא מולאה בעודי בעולם-הזה, כי אז, אעשה, בעזרת הבורא, ככל יכולתי, כדי למלאותה מן העולם-הבא!" — — —